

Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet
Oslo

NOU 2013:2 – Hindre for digital verdiskaping - høring

Vi viser til høringsbrev av 17. januar 2013. Norsk Redaktørforening (NR) står ikke på listen over høringsinstanser, men vi benytter oss av departementets invitasjon også for andre instanser til å komme med merknader til ovennevnte rapport. Våre merknader vil rette seg mot spørsmålet om innsyn i og tilgang til offentlig data.

Generelt er vi skuffet over at ikke rapporten i større grad foretar en bred drøfting av offentlighetsprinsippets potensielle betydning for det som er utvalgets og dermed rapportens formål, nemlig å legge til rette for digital verdiskaping.

Vi viser også til Meld. St. 23 (2012–2013) – Digital agenda for Norge – hvor nettopp *demokratisk kontroll* løftes frem som ett av tre hovedmål ved tilgjengeliggjøring av offentlige data (punkt 5.1.).

I samme melding heter det under punkt 5.2. blant annet:

«Medie- og underholdningsbransjen er en av bransjene som i størst grad allerede er påvirket – og fortsatt vil påvirkes – av internett og digitalisering. Tradisjonelle medieprodukter som aviser, film og spill egner seg spesielt godt for digitalisering. De digitale produktene åpner opp for et mer mangfoldig, bedre og større tilbud til forbrukerne. Utviklingen har gitt aktørene nye måter å mangfoldiggjøre og distribuere produktene sine på. Men utviklingen er ikke problemfri. Det er en utfordring for aktørene å finne nye, gode forretningsmodeller som appellerer til forbrukerne og samtidig sikrer rettighetshavernes og næringens økonomiske interesser. Regjeringen har oppnevnt et utvalg som blant annet skal se nærmere på dette (se boks 5.6).»

Det utvalget som det her vises til er altså det samme utvalget som har avgitt NOU 2013:2, uten at vi kan se at utredningen i nevneverdig grad drøfter de problemstillingene som er gjengitt i sitatet fra stortingsmeldingen ovenfor. Det synes i det hele tatt som om det på dette punktet er dårlig samsvar mellom stortingsmeldingens beskrivelse av hva NOU 2013:2 skal drøfte og hva som faktisk er drøftet.

Etter vårt syn er det viktig å slå fast noen grunnleggende prinsipper for tilgang til offentlige data:

- Tilgangen skal være lik for alle
- Tilgang skal om ønskelig gis i form av rådata – der dette er mulig
- Tilgang skal gis i de formater som dataene finnes i

- Tilgangen skal i utgangspunktet være gratis, eventuelt ikke prises mer enn til selvkost for tilrettelegging og tilgang
- Det kan ikke kreves godtgjørelse for viderebruk av offentlige data

For mediene er tilgang til offentlige data i mange tilfeller helt avgjørende for å kunne drive den mer avanserte journalistikken eller forbrukerveiledningen. Derfor vil vi så sterkt vi kan oppfordre til å legge til rette for ikke-diskriminerende lavterskelordninger for denne typen utnyttelse. Vi viser ellers til utvalgets konkrete forslag til endring av offentlighetsforskriften, et forslag vi støtter fullt ut:

Hovedregelen i offentlighetsloven er at offentlig informasjon skal være offentlig og gratis. Forskrift til offentlighetsloven inneholder derimot et særlig unntak som muliggjør at det kan tas betalt for kartdata og eiendomsinformasjon. Digitutvalget ber regjeringen fjerne dette særunntaket, begrunnet med at kartdata og eiendomsinformasjon er offentlig informasjon med særlig betydning for utvikling av digitale tjenester.

Derimot er vi, i likhet med Norsk Journalistlag, sterkt uenig at lovbestemmelsene om viderebruk av informasjon bør vurderes lagt inn under åndsverkloven, og kan slutte oss til NJs begrunnelse og argumentasjon. Bestemmelsene om tilgjengeliggjøring og viderebruk av offentlige data må selvsagt avstemmes mot åndsverkloven og immaterielle rettigheter, men å flytte bestemmelsen fra offentleglova til åndsverkloven vil, etter vårt syn, svekke den sterke forankringen i hensynet til demokratisk kontroll som særlig den ovenfor siterte stortingsmeldingen legger vekt på.

Oslo, 2013-04-23

Med vennlig hilsen
for Norsk Redaktørforening



Arne Jensen
ass. generalsekretær